

skleniti: vsi v organizacijo, proč užaljeni ponos, vsi moramo s pametnimi pripombami podpirati delo aktivnih stanovskih delavcev.

Stopamo v novo leto... Preleteli smo naš lansko življenje in delo. Videli smo, da smo zagrešili marsikaj. Iznebiti se moramo napak, ki smo jih delali, šele tedaj bo naša organizacija enotna, složna in udarna in šele tedaj bo lahko šla nasproti ciljem, ki si jih je postavila. Naš prvi cilj je: s složno in enotno organizacijo doseči izboljšanje materialnega in socialnega položaja. Vsi moramo pozabiti na malenkostne predsodke in prepire in na naš napuh, seči prijateljski tovarišu v roko ter vse svoje sile in moči uporabiti za veliko in težko borbo, ki jo bide naša organizacija za nas.

Učiteljski pokret

Prvi zaključki

(K poročilu o zborovanju okrajnega učiteljskega društva Maribor desni breg. — Glej »Učiteljski tovariš«, štev. 20, z dne 15. dec.)

Marsikatero učiteljsko društvo tava in ne ve, kako bi se lotilo dela, da bi bila njegova zborovanja boljše obiskana. Povsod iščejo poti, s katerimi bi zbudili pri članstvu interes do organizacije.

Učiteljski pokret je s svojim programom razgibal nekatera učiteljska društva, tista pač, ki so razumela program in mu začela slediti. Med taka društva spada okrajno učiteljsko društvo Maribor desni breg, ki je izdelalo delovni program za dve leti. Dosledno po določenem programu so člani raziskovali gospodarske in socialne prilike svojega šolskega okoliša. Izsledke so prednašali v referatih na zborovanjih, kjer so jih v debatah vsestransko predelali. Po dveh letih študiju so prišli do važnih ugotovitev, ki jih prinašam po točkah, obenem s komentarjem, ki sem si ga dovolil radi tega, da nekatera dejstva podkrepim oziroma pokažem na njihov izvor.

Ugotovitve so naslednje:

1.

»Za boljše šolske uspehe in razvojne možnosti otroka ter zaradi trdnjše utemeljitve življenjsko poudarjene sodobne šole je sistematično proučevanje življenjskih in šolskih prilik slovenske mladine nujno potrebno. Merodajni činitelji bi morali vsa tozadevna stremeljenja ljudskošolskih učiteljev podpreti.«

Učiteljstvo se izreka za študij življenjskih in šolskih prilik slovenske mladine. Točka je važna, ker se za študij izrekajo ljudje, ki so dve leti delali po programu Učiteljskega pokreta ter se prepričali, da je tako delo potrebno. Program Učiteljskega pokreta je s tem dobil verifikacijo od delavnih ljudi. Zavračajo se s tem vsi, ki so kritizirali ali skeptično gledali na program kot zakotni zabavljači in širokoustni debaterji. Učiteljstvo, ki je dve leti delalo z uspehom na tem programu, je spoznalo nujnost, da bi morali tudi nadrejeni faktorji podpirati stremeljenja učiteljstva, ki hoče svoje delo osloniti na študijsko dognano ljudske potrebe. Pri vsem se je prav gotovo tudi zavedalo, da tak študij dviga intelektualni standard slovenskega učiteljstva.

2.

»Izkušnje dosedanjega proučevanja kažejo, da je za šolski uspeh število 45 učencev v 1 oddelku maksimum, preko katerega šolska oblast ne bi smela dopuščati izjem. Dejstvo, da gnotne prilike tega ne dopuščajo, je žal le na škodo duševnemu in telesnemu razvoju šolske mladine.«

Druga točka se zavzema za že z zakonom o ljudskih šolah določeni maksimum šolskih otrok v 1 oddelku. Točka je zanimiva, ker potrjuje pravilnost zakona, čeprav je zrelišče

Staro leto je za nami. Mnogo smo storili, a tudi mnogo smo zamudili. Stopamo v novo leto, neznani bodočnosti nasproti. Kako malo sončnih ur nam nakloni usoda — in vendar si grenimo še sami bomo, težko in kratko življenje. Tovariši, prijatelji, tvoje življenje je tako kratko, zato dobro premisli, če se izplača greniti itak težko življenje sebi in tovarišu s sovraštvom, prepri in zavistjo? Ne, ne! Ko stopamo z bojaznijo v novo leto, trdno sklenimo, da si bomo medsebojno lajšali ure dela in trpljenja s tovariškim razumevanjem in potrpljenjem, da si bomo odkritosrčno podali bratske roke in da bo složnost, ljubezen in mir med nami...

Takih misli in sklepov polni stopimo v novo leto, morda srečnejše in lepše...! — a —

tukaj drugo. Pisec zakona je imel na vidiku pač učni uspeh, ki trpi pri večjem številu otrok, dočim je ta podkrepitev zakonskega načrta mladinoslovnega značaja, saj poudarja učiteljstvo, da večje število otrok škoduje duševnemu in telesnemu razvoju šolske mladine.

3.

»Merodajni činitelji naj skrbijo za to, da bo za samoupravno bodočo ureditev slovenskega šolstva na razpolago zbran material, ki bo pokazal tipične lastnosti in svojstveno zmogljivost slovenske dece, da se bo na osnovi teh dejstev mogla ob sodelovanju učiteljstva izvršiti nujna slovenska šolska prenova.«

Zanimiva je tretja točka! Ljudskošolsko učiteljstvo se izreka za preosnovo slovenskega šolstva. Danes je vsakomur jasno, da je ljudska šola izmed vsega našega šolstva še najnaprednejša, dokaz, da ljudskošolsko učiteljstvo živi tesno povezano s slovenskim ljudstvom ter si je v svesti njegovih potreb. Razveseljivo pa je, da hoče z reformo še globlje. Miselnost ljudskošolskega učiteljstva je diametralno nasprotna miselnosti ostalega vzgojiteljstva, ki svoj zastareli šolski sistem krčvito brani pred vsakim še tako osnovanim napadom. Seveda ne smemo prezreti v tej točki mesta, ki govori, da morajo biti pred reformo zbrani točni podatki, ki bodo edini mogli odločiti o reformni smeri slovenskega šolstva. S tem bodo zavrženi vsi tisti, ki bi iz kakršnih koli namenov hoteli dati šoli miselnost, ki bi bila v opreki s sodobnostjo. Pravilna je zahteva, da mora pri reformi sodelovati učiteljstvo. Podčrtati je treba samo, da bo odločilno sodelovalo le tisto učiteljstvo, ki bo zbiralo material in se poglobljalo v problematiko slovenskih razmer, ker edino iz takega študija lahko izide pravi kriterij za reformno delo.

Ko govorimo o bodočem slovenskem šolstvu, se mi zdi potrebno omeniti neko zadevo, ki se čedalje bolj zmotno širi: trditev namreč, da bo slovensko šolstvo šele nastalo. Tako gledanje je zmotno, ker ni razvojno. Nikdo ne more ničesar ustvariti, odkrivajo se le dejstva, ki k razvoju samo prispevajo. Razvojno gledano je torej tudi slovensko šolstvo po družbenih prilikah in svetovnem dogajanju nujno že vključeno v svetovni tok novodobnega šolstva. Za njegovo izvedbo in dokončno izgradnjo je potrebno prispevati še specifične slovenske lastnosti, da bo v liniji svetovnega šolstva vendar služilo slovenskemu narodu.

4.

»Ugotavljam, da se ljudska šola že dolga leta nahaja v procesu presnavljanja, dočim srednja šola še danes povsem izolirano hodi svoja pota, ki sodobnih

redno hodili v šolo in brez opravičila izostajali. Za neredni obisk šole so bile že takrat stroge odredbe, ki pa so ostale menda brez pravega učinka, kajti okrožnica okrožnega urada v Celju z dne 24. avgusta 1856. št. 323, se glasi:

Na vse okrajne gosposke.

Po § 177. politične šolske ustave morajo plačati dvojno šolnino vsi starši, ki iz brezbriznosti ne navajajo svojih otrok k rednemu obisku šole.

V tem oziru imajo učitelji v smislu § 178. predložiti poročila o otrocih, ki so neredno obiskovali šolo, in sicer v mesečnih pregledih, ki jih poleg učitelja podpišeta tudi duhovnik in šolski ogleda. Okrajna gosposka mora te starše pozvati predse na zaslisanje in jih kaznovati z dvojno šolnino, od tega zneska dobi polovico učitelj, drugo polovico je vpsolati okrožnemu uradu.

Ker se ta navodila doslej niso upoštevala v dovoljni meri, se v smislu navedenega visokega gubernijskega naroča, da se tem predpisom ugodno, sicer se bo krivca kaznovalo z globo 5 fl.

Vmes je bila menda zopet zbirca in gubernijsko se je zdelo glob premalo, če je v izkazu videl, da je lavantinski škofiji 18.000 otrok brez pouka.

Vzgoja in pouk.

Učitelj je moral tekom leta voditi petkrat šolarje k spovedi, se takrat sam spovedati in moliti glasno obhajljive molitve.

Letno sta se vršila dva izpita, prvega je izvršil domači župnik, zaključnega pa okrožni šolski nadzornik, t. j. dekan. Najprej se je izvršilo v cerkvi izpraševanje verouka, potem pa v šoli izpit iz računanja, čitanja in pisanja. Izpitu so prisostvovali tudi povabljeni lokalni odličniki in starši otrok. Bil je to lep dan za učitelja, lahko pa tudi zelo mračen, oso-

življenjskih razmer niti najmanj ne upoštevajo.

Cetrta točka potrjuje razlago o razvojni poti slovenske šolske preosnove. O srednji šoli ne morem na tem mestu razglabljati, upam se pa izreči trditev, da bo imelo zavlačevanje preosnove slovenske srednje šole še usodne posledice za samostojno rast slovenstva. Ako danes, v dobi narodne samostojnosti ne moremo vzgajati slovenskega intelektualca, kdaj ga bomo? Bodočnost bo zahtevala od malih narodov še težkih preizkušenj. Dvomim, da bi slovenski intelektualci, vzgojeni v današnji srednji šoli, mogli prenesti kaj težkega!

5.

»Tudi ob tej priliki poudarjamo, da ljudskošolsko učiteljstvo s 4 do 5 urnim šolskim delom še ne konča svoje zaposlenosti, ampak je z nadaljnjim študijem, zlasti s proučevanjem slovenskega otro-

ka, zaposleno ves dan. Zato pričakujemo tudi pri reguliranju prejemkov popolno razumevanje našega dela ter podporo državnih činiteljev.«

Peta točka izpričuje, da je le celostno gledanje na šolske probleme pravilno. Kakor so važne gospodarske in socialne prilike, v katerih živi šolska mladina, za določanje vzgojnega smotra in za učne poti poleg učne snovi, tako je z vsem tem v neposredni zvezi tudi ekonomski položaj učiteljstva, ki mora biti popolnoma neodvisno od vseh nešolskih faktorjev.

Zaključki učiteljskega društva Maribor desni breg so v življenju slovenske učiteljske organizacije nekaj povsem novega. Res je morda, da se nekatere zahteve ponavljajo iz znanih resolucij, toda gledanje je različno. Ugotovitve nimajo več samo ozko stanovskega obeležja, ampak slone na znanstvenih temeljih totalnega gledanja na družbene probleme. Vladko Majhen.

Redek jubilej učitelja

Tomaž Grah — 90 letnik

Vse mesto Celje in okolica poznata prijaznega, šaljivega gospoda, ki hodi vsak dan iz gabskega predmestja v Celje in od tod zopet domov. Znan je zlasti med otroki in šolsko mladino, za katere ima vedno v žepu kako malenkost, najsi bo bonbonček, pečen kostanj ali kaj sličnega. Ta stari gospod je Tomaž Grah, učitelj v pokoji, ki stanuje v svoji hiši tam ob Dečkovi cesti. Krepkemu, živahnemu možu zvrhane postavne ne bi pač nihče prisodil 90 let. Pa je vendar tako.

Tomaž Grah se je rodil 26. decembra 1848. v ljubkih Gotovljah pri Zalcu v rodovitni Savinjski dolini. Ljudsko šolo je obiskoval v Zalcu. Ker je bil brijten deček, so ga poslali starši v šolo v Celje, od tod pa je odšel v preparandijo v Maribor. Leta 1871. je položil učiteljski izpit in je bil najprej nameščen kot pomožni učitelj v Vojniku. Nato je učiteljeval polnih 24 let v St. Juriju ob juž. žel., naposled pa do svoje upokojitve na Poniški. Bil je odlični vzgojitelj in je tudi oral ledino na kmetijsko izobraževalnem področju. Ko so hoteli narodni nasprotniki ustanoviti v St. Juriju šulferajnsko šolo, je g. Grah kot odločno naroden in značajan mož mnogo

pripomogel, da se je načrt narodnih nasprotnikov izjalovil. Narodni nasprotniki so hoteli s šulferajnskimi šolami v Zalcu, Vojniku, St. Juriju ob juž. žel. in Laškem ustvariti svoj »trdnjavski četverkot«, posrečila pa se jim je samo ustanovitev šulferajnskih šol v Laškem in Vojniku. Mnogo že osivelih mož in žena se še danes s hvalečnostjo spominja svojega nekdanjega dobrega učitelja g. Tomaža Graha.

Ko je začel leta 1880. izhajati v Celju pedagoški list »Popotnik«, je bil jubilar eden prvih njegovih sodruznikov. Izven šole je bil g. Grah na glasu kot navdušen in izkušen sadjar in pomolog, pa tudi kot čebelar. — Ukvarjal se je tudi z rejo naših domačih vinogradnih poljev.

Mladino je ob vsaki priliki navajal k štedljivosti. Tudi sam je dal lep vzgled štedljivosti, ko si je z bormi prihranki ustvaril lepo domačijo ob Dečkovi cesti v Gaberju, kjer v zadovoljstvu preživlja svoj zasluženi pokoj.

Pred leti mu je smrt ugrabila ljubljeno soprogo. Njegov sin je davčni kontrolor v Celju, hčerka pa živi kot upokojena poštna kontrolorka pri svojem očetu.

bito, ako okrožni nadzornik ni bil učitelju naklonjen.

Kako se taka stvar ukorenini, še danes je mnogo kmetov mnenja, da se naj otroci v šoli nauče samo pisati, čitati in računati, vse drugo pa je nepotrebno in brez vrednosti.

Kar se tiče učnih ur, pač v starih časih niso bili posebno natančni. Važnejši so bili pogrebi in poroke, in če uro ali dve učitelja ni bilo v šolo ali sploh ne, se nihče ni razburjal. Tudi je stari učitelj med poukom rad zadremal, saj se moral radi opravkov v cerkvi vsak dan zgodaj vstati. Učenci so pa bili takrat lepo tiho. Imeli so mir in vedeli so, da bo učitelj zelo hud, če ga zbudijo, preden mu je zaspanec prešel.

Za čiščenje šolskih prostorov je prispevala občina učitelju na roko letno 52 fl., starejši ljudje pa so pripovedovali, da je moral razred pomesti oni učenec, ki je zjutraj prišel prvi v šolo, seveda brez pravice na nagrado iz dotične partije budžeta.

Naj navedem še odlok, kako je bilo praktično preskrbljeno za vse šolske potrebščine. Guverner grof Hartig je sporočil:

V splošno vednost se naznanja, da je visoka dvorna študijska komisija s svojim odlokom z dne 26. nov. 1825. št. 7640. odločila: nabava naslednjih šolskih potrebščin: svinčnikov, krede, tinte, peres, papirja in gob ne spada več na trivialnih šolah v dolžnost šolskega konkurenčnega odbora, temveč ima te predmete nabavljati oni, ki jih rabi in potrebuje. Morejo pa se nabaviti iz dohodkov dobrodelnih ustanov in iz prostovoljnih prispevkov dobrotnikov.

Pedagoške instrukcije.

Št. 290.

Šolskemu nadzorstvu v Rogatcu.

Naroča se, da se pisanje goji v večjem obsegu in z večjo skrbnostjo.

Pri vzorcih lepopisja naj se navede, koliko časa je potreboval učenec za pisanje vzorca v svrhu lažje in pravilnejše presoje.

Redni obisk ponavljajalnih šol se bo odredil. Te šole je pospeševati z vsemi sredstvi.

One učence slovenske narodnosti, ki posejajo prostovoljno nadaljevalne šole, je na koncu seznama navesti številčno.

Pri vajah v čitanju naj se predvsem pospejuje npravnost in znanje verouka.

Sv. Andraž, 18. nov. 1829.

Ignac +

Juvantschitsch s. r.

Vse druge so morali vnesti v seznam, le za učence slovenske narodnosti je bila izjema, zadostovalo je njih število.

Danes bi nikomur ne prišlo na misel, da bi se učence pridno pripravljali na oni grozeči dan, ko se na šoli pojavi sreski ali celo banski šolski nadzornik. Naši predniki so v tem oziru morali biti drugačni pičli.

Okrožnica kn. šk. lavantinskega ordinariata z dne 31. okt. 1838. naroča namreč:

Ponovno se opozarjajo distriktni šolski ogledi, da bodo poročila o izpitih v vseh rubrikah izpopolnjena z vso natančnostjo in da vpiši ustrezajo resnici. Predvsem je paziti, da je vsebina prilog resnična in z vso strogostjo je preiskati nepravilnosti. Nikakor se ne sme trpeti, da učitelji fingirajo število otrok, pišejo vzorce pisav sami ali jih naročijo pisati po drugih, sposobnejših učencih, da vaje za diktat že naprej vzbajajo in slično. To so nesramne potegavščine nadrejenih organov in je vse take primere prijaviti semkaj. Sploh je gledati na to, da se oblasti ne bodo z lažnimi poročili vodile do krivega mnenja. Poročila naj ne bodo ugodnejša, pa tudi ne slabša kakor je bila dejanski izvršenega.

(Dalje prihodnjič.)

Jubilant uživa zaradi svoje odločno narodne zavesti, kremenitega značaja in zdravega humora splošno priljubljenost. Ob visokem jubileju so mu priredili njegovi tovariši

zelo lep časten večer. Uglednemu jublantu iskreno čestitamo k 90 letnici in mu želimo, da bi ga zdravje in zadovoljstvo spremljala tja do skrajnih mej človeškega življenja!

Splošne vesti

— Člane »Učiteljske Samopomoči« iz mariborskega okoliša vabim v zadevi te zadrage in njenih novih pravil na razgovor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 8. januarja, ob 10. uri v restavraciji »Narodni dom« v Mariboru. — Mirko Lešnik.

— Ustanovni občni zbor društva »Gledališče mladega rodu« v Mariboru se vrši dne 15. januarja 1939. ob 10. uri v Mali dvorani Narodnega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Referat o mladinskem gledališču. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Čitanje pravil. 5. Volitve upravnega in nadzornega odbora. 6. Proračun in članarina. 7. Slučajnosti. — Pripravljalni odbor.

Društvo »Gledališče mladega rodu« namerava prirediti v Mariboru gledališke predstave za mladino. Skrbeti hoče za neoporečne, pedagoško in mladinoslovno utemeljene igre, ki bodo primerne za posamezne starostne stopnje. Priprave so v rokah poklicnih pedagogov v zvezi s »Pedagoško centralo« v Mariboru.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I. Položaj slovenskega učiteljstva. »Večernik« z dne 2. 1. 1939. prinaša daljši članek pod naslovom »Slovenski učitelj v borbi za svoje interese« med drugim tudi sledeče: »Naši učitelji so pionirji slovenskega kulturnega napredka in so radi tega nenadomestljivi člen v verigi delovnega ljudstva. So to delavci na obče prosvetnem, na vzgojnem in gospodarskem polju; sploh so udeleženi na celotnem poprišču aktivnosti družbene zajednice z imenom slovenskega naroda. Radi važnosti tega kulturnega činitelja za slovensko narodno skupnost je pač neobhodno potrebno, da je učitelj v vprašanju svojega lastnega življenjskega obstanka popolnoma osiguran, tako da mu ne bi bilo treba nikdar pehati se za kruhove drobtinice izven delovnega območja svoje službe. Takšna trdna podlaga je za narodnega učitelja nujna, če se hoče ves in pa uspešno posvetiti poklicnemu delu. Žal pa moramo pribiti dejstvo, da je položaj slovenskega učitelja vse prej kot rožnat; slovenski narodni vzgojitelj prav za prav gmotno, moralno in kulturno ne napreduje, marveč pod silo razmer životari. Tega se pripadniki učiteljskega stanu dobro zavedajo in se zato borijo za tisto, kar jim po vsej pravici pripada.«

— I. Učiteljstvo na poti k napredku. »Edinost« z dne 24. dec. prinaša pod tem naslovom daljši članek, v katerem razpravlja o učiteljskih gospodarskih organizacijah ter pravi med drugim: »Mnogo je torej napravilo slovensko učiteljstvo za svoj gospodarsko-socialni napredek. Toda to so šele začetki, prve osnove. Drugod so v tem pogledu že daleč

naprej; so pa tam učitelji v vsem temeljito podprti! Poglejmo si samo Bolgarijo, kjer ima učiteljstvo v Sofiji ogromno zavarovalnico in še dva doma, ob Črnom morju, blizu Varne lep obmorski dom, bolgarsko prosvetno ministrstvo pa je zgradilo za vzgojitelje cenena okrevališča, ki so: Dolnja Banja v Stari planini, Ldani v Rodopih ter Panapirište v Srednji gori.«

— I. Podporno društvo za revne učence v Mariboru je obdarilo za božič 788 potrebnih otrok po šolah in zavetiščih, in sicer 356 deklet in 332 dečkov; razdelilo je 325 parov čevljev, 192 deških, 145 dekliških oblek, 131 deških srajc, 120 spodnjih hlač, 119 dekliških srajc, 114 hlač; v celoti je razdelilo društvo 1146 kromahov, poleg tega še 16 det. žepnih robcev in 190 m raznega blaga, 3 plašče, 78 čepic, 5 parov nogavic. Tudi med letom je preskrbelo društvo nekaj zelo potrebnih otrok in odraslih z obleko, obutvijo in z raznim blagom. 1614 dinarjev je izdalo društvo za popravilo čevljev. Vsem dobrotnikom društva, ki so na kateri koli način pripomogli k obdaritvi najpotrebnejših, se društvo najtopleje zahvaljuje. »Večernik«, 26. dec. 1938.

— I. Učiteljica, ki poučuje pod dežnikom. V hrvatski vasi Stražimirovcu imajo šolo v kmečki hiši, za katero plačuje občina najemnino. Hiša je pa že tako stara in zanemarjena, da v deževnih dneh šolski pouk ni mogoč. Že večkrat se je pripetilo, da je morala učiteljica sedeti v šoli pod dežnikom. Otroci, ki dežnikov niso imeli, so bili seveda vsi premočeni. »Domovina« 22. XII. 1938.

Učiteljski pravnik

— Š. Ročni katalog. Na 3. strani Ročnega kataloga za 1938/39. se mora pravilno glasiti v oglašju trdke Goldstein v zadnji vrsti »triedre« in ne »triadres«.

Naša gospodarska organizacija

KREPKO NA NOVO DELO!

Lanski uspehi pri nabiranju novih zadrugnikov za Učiteljsko tiskarno nam kažejo, da je v učiteljskih vrstah dovolj zdrave sile za gospodarski pokret.

Na zadnji redni banovinski skupščini sprejeti predlog: Kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, njen odjemalec in propagator, se uresničuje. Lansko leto se je odzvalo skoraj 200 tovarišic in tovarišev; dve sto novih zadrugnikov je stopilo med gospodarske delavce.

Kako bo v novem letu? Klic, kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, naj odmeva dalje. Letos moramo doseči prvi tisoč članov. Naša tiskarna bo potem postala trdna ne samo zaradi deležev, veliko bolj zaradi armade zadrugnikov, zavednih gospodarstvenikov, ki vedo, da je naša moč v naših gospodarskih ustanovah.

Vse priznanje onim, ki so se z vso vmeno in zaupanjem lotili dela, ki kaže od dne do dne vidnejše uspehe.

Rekli smo, da nam je treba v prvi vrsti zadrugnikov in seveda odjemalcev. Gospodarsko življenje pa potrebuje tudi denarja. Kdor je v dobrem gospodarskem položaju, ne bo podpisal samo enega, ampak več deležev, ki so varno naložen denar, hkrati pa poživljajoča sila, zdrava kri v našem zadrugnem telesu.

Posameznik ne more zbrati Bog ve kakšnega premoženja. Mi vsi pa lahko ustvarimo

v složenem delu in zavesti skupnosti milijonske vrednosti, ki bodo krepka opora naši stanovski organizaciji in po njej vsemu stanu kakor tudi poedincu.

Je sicer žalostno, da ima denar še vedno odločilno moč, pa je tako, in stvari mi ne bomo izpremenili, zato se moramo poslužiti najkrajše poti za doseg naših ciljev.

Da dosežemo v letošnjem letu postavljeni cilj, je treba takoj in odločno na delo. Sreska učiteljska društva naj s poverjeniki Učiteljske tiskarne prevzamejo akcijo za pridobivanje novih zadrugnikov za Učiteljsko tiskarno po nastopnih smernicah:

1. Vsako sresko društvo naj podpiše še po en delež.

2. Svoj odvisni denar naj društva založe za svoje člane zadrugnike, ki bodo vračali denar društvu v obrokih. Vplačane obroke na deleže uporabi za nove zadrugnike.

3. Vsako društvo naj ima točen pregled svojih članov - zadrugnikov.

4. Prav tako važno, če ne važnejše pa je, sodelovanje vsega učiteljstva, zato kličemo ponovno:

Kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, njen propagator in odjemalec.

— g. Zadrugnikom Učit. samopomoči, V teh dneh (na koncu decembra 1938.) je razposlala zadruga uprava položnice za nakazilo dveh smrtnih primerov (374./375.) v decembru 1938. Umrla sta: Jarc Franja, Ormož, in Jevnikar Edo, Kamnik. Obenem nakažite tudi znesek za upravnino in rezervni sklad za leto 1939. Samski zadrugniki nakažejo 21 din, zakonski pari 41 din. Večji zamudniki so dobili pismene opomine. Zaostanki so visoki! Poravnajte jih takoj v prvih dneh januarja 1939. V podpornem skladu se držite rednega mesečnega vračanja. Ne zaostajajte z obroki in jih ne znižujte samovoljno! Veselo novo leto vam želi

zadruga uprava US.

Učiteljska tiskarna

— t. Preglejte svoje in šolske knjižnice! Gotovo boste našli, da Vam ta ali ona knjiga manjka. Naročite jo pri Knjižarni Učiteljske tiskarne.

— t. Pouk brez nazoril je muka, uspeh nič! Učenci in učitelj se dolgočasijo, ker ni vidnega in trajnega uspeha. Čas je, da ste moderni. Izpopolnite si zbirke učil. Ne bo Vam žal! Dosegli boste, kar želite. Veseli boste in zadovoljni v šoli in zunaj nje.

— t. Če potrebujete pisarniške potrebščine za šolo ali dom, naročite jih pri Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pa pri njeni podružnici v Mariboru.

— t. Knjižarna Učiteljske tiskarne je založila učne slike zgodovinske in zemljepisne učne snovi, ki vsebujejo vse, kar morajo vedeti šolarji 3. razreda ljudskih šol iz teh predmetov. Slike so reprodukcija umetniških slik. V vsakem oziru morajo zadovoljiti učence in učitelja. Zaradi pestrosti so natisnjene v 5 barvah. Cena seriji je le 4 din, obsega pa 30 slik. — Cenjenemu učiteljstvu jih toplo priporočamo.

Opozarjamo, da bo knjižarna te dni poslala vsem upraviteljem vzorce teh slik. Prosimo upravitelstva, da jih pokažejo svojemu podrejenemu učiteljstvu.

— t. Dolgi zimski večeri so tu! Dolgčas vas mori, ker si nečete nabaviti lepih knjig, ki bi vas zabavale in učile! Knjižarna Učiteljske tiskarne vam lahko pomore. Pišite, vprašajte in naročite!

KDOR UČITELJ
TA ČLAN
UČITELJSKE TISKARNE!

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU bo imelo 14. januarja ob pol 10. uri v Gornji Radgoni svoje zborovanje, združeno s proslavo Cankarjeve 20. obmrtnice. Predaval bo profesor Ivan Kolar iz Ljubljane. — Prosimo polnostevilne udeležbe, da se skupno oddolžimo spominu enega najboljših sinov naše zemlje. Ostali dnevni red običajen.

— ČLANOM SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA MARIBOR — LEVI BREG. Zborovali ne bomo 14., ampak 21. januarja 1939. Spored bo objavljen v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«. Uredite dolg na članarini. — Vsem srečno novo leto!

Predsednik.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo dne 17. decembra 1938. v državni ljudski šoli v Kočevju. Navzočih je bilo 41 organiziranih članov. Zborovanje je obsegalo slavnostni in stanovski del.

Po otvoritvenih besedah je tov. predsednik sporočil, da se v niz proslav 20 letnice svobode Jugoslavije vključijo tudi naša proslava, ki je ravno na dan nekdanjega državnega praznika, rojstnega dne preporoditelja in zedinitelja naše države. Pozval je članstvo, da pomaga graditi skupni dom, da bo ta čim lepši in popolnejši.

Tov. Tratar Marjan se je v uvodu svojega referata »Ob 20 letnici našega osvobodjenja« spomnil letošnjega 1. decembra, nadalje blagopokojnega kralja Aleksandra in vseh padlih borcev za Jugoslavijo. V kratkih potezah je očrtal razvoj jugoslovanske misli v zvezi z nisko, majniško in krfsko deklaracijo in zaključno s 1. decembrom 1918. Obdelal je vse naše notranje in zunanje ustvarjanje v 20 letih naše Jugoslavije. V zaključni bilanci se je pomudil pri razvoju naše kulture, šolstva, zlasti je poudaril vlogo slovenskega učiteljstva pri razmahu mladinske knjige (Mlad. maticice — »Naš rod«), slovenskega mladinskega pevskega zbora (Trbovelski slavček), učiteljskega pevskega zbora E. Adamiča ter o vlogi JUU za našo prosvetno izobrazbo. Ob zaključku je poudaril potrebo vzgoje jugoslovanskega roda o slovanski zavesti pod geslom: Slovan na plan! Ves referat je prepletel z Ganglovimi citati iz njegovih pesmi »Prvi december« in »Jugoslavija«.

Tov. Mehora Silvo je učinkovito deklamiral Zupančičevo »Našo besedo« in recitiral odlomek iz »Dume«.

Oktet tovarišev je pod vodstvom tovariša Staniča zapel Knahlovega »Slovana«, Jenkovo »Što čutiš Srbije tužni«, Hajdrihovo »Jadransko morje« in državno himno.

Slavnostnemu delu je sledila razprava o stanovskih zadevah.

V zvezi s situacijskim poročilom in dopisi je zbor soglasno sprejel sledeči predlog tov. Dequala:

Z ozirom na slabi materialni položaj vseh državnih nameščencev in upokojujencev, posebno v našem kočevskem srezu, zahteva današnji učiteljski zbor sledeče:

Da se povišajo vsem državnim uslužbenecem in upokojujencem, ne glede na položaj, prejemki po 500 din mesečno.

Da se odpravi sedaj nepravilna razdelitev v draginskih razredih, ko so tovariši, ki

Mladinska matica

— mm Našega roda 5. številka je izšla in in jo dobe šole ob koncu bož. počitnic. Posvečena je novemu letu in je posebno bogata na snovi za najmanjše. Razen nadaljevanj vsebuje pesmi Frana Roša, Danila Gorinška, Mare Tavčarjeve. Leposlovno sta prispevala poleg stalnih sotrudnikov France Bevk in Davorin Ravljen; realno snov pa Vilma Kraljeva, Angela Vodetova, Jožef Križman in Jože Zupančič. Posebno pester je ilustrativni del slikarjev L. Perka, Frana Miheliča, Penča Georgijeva, Hinka Smrekarja, Nikolaja Omerze, Otona Gasparija in Ksenije Prunkove. Naslovno stran krasi posnetek kitajske fotografske umetnosti.

Šolski radio

— r. XIII. Torek, 10. januarja. Januar doma in v prirodi; dialog. Vodi g. Miroslav Zor. Razpored: 1. Kako sneg nastane. 2. Zakaj zmrzne voda le na površju. 3. Kuhinjske dišavnice in od kod jih dobimo. Pripravite zemljevid kontinentov, slike dišavnice ozir. dišavnice v naravi (prinesejo jih otroci z doma). II.—III.

Petek, 13. januarja. Gorjanci; sestavi g. prof. Rafael Bačar.

Trije ljubitelji narave napravijo večneden izlet na romantične Gorjance. V medsebojnem pogovoru zvečer pri poljšem lovu si razlagajo zgodovino, geologijo, zoologijo Gorjancev, njih botanične posebnosti in se spominjajo svojih izletov križem po gorjanskih planotah in dolinah. Spomnijo se mimogrede tudi vraževnosti in pravljic Podgorcev in Zumberčanov. II.—III.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo 8. januarja ob 17. uri predaval g. dr. Jože Basaj: Kreditne zadruge in varčnost na kmetih.

žive v najtežjih postojankah in v najslabših razmerah, v najnižjem draginskem razredu.

Da se prizna rodbinska doklada za otroke in za ženo v prvotnem znesku mesečno po 150 din.

Da se priznajo poročenim tovarišicam osebne doklade v isti višini kot se priznavajo neporočenim državnim uslužbenkam.

Da se ukinejo vse razlike med osebnimi dokladami aktivnih in upokojenih državnih uslužbenecv.

Da izterja dolgove za »Popotnika«, bo društvo postopalo po zgledu škofjeloškega društva.

V našem srezu je še mnogo šol brez naročnikov na publikacije Mladinske matice. Da se zainteresira vse učiteljstvo v srezu in potom učiteljstva šolska mladina, je zbor izvolil poverjenico tov. Ambrožič Branko iz Dobrepolj.

Sprejet je predlog tov. Vrtačnika, naj se vrše napredovanja avtomatično in da se na novo razporedi položaj učiteljstva po službenih letih.

Učiteljstvo je razmotrivalo težki položaj naše socialne ustanov US, ki jo ogroža nova uredba.

Socialna akcija odseka učiteljic za revne slovenske otroke na Kočevskem je pokazala veliko skrb in uspeh, katerega so prav veseli tovariši na narodnostno mešanih postojankah.

Po želji članstva se bo vršilo prihodnje zborovanje v prvi polovici meseca marca. Tedaj bomo definitivno sklepali o hospitaciji na poizkusni šoli za Bežigradom.

Trobiš Štefan, preds. Čok Antonija, tajnica.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH je zborovalo dne 17. decembra v Rogaški Slatini. Radi slabega vremena je bila udeležba slabša. Zborovalci so najprej počastili spomin kralja Aleksandra ob petdesetletnici njegovega rojstva. Kot gosta je predsednik pozdravil tov. Jurančiča.

O delu odseka učiteljic za obmejne šole je poročala tov. Ahtikova, ki je poudarjala, da so uspehi akcije pozitivni, vendar pa ne morejo še zadovoljevati. Poročilo o izredni

Sreski kmetijski referent g. Bračko je poglavni skupščini je podal tov. Stefencioza.

dal prvi del svojih predavanj o aktualnih problemih gospodarstva v našem srezu. V uvodu je podčrtal velik pomen sodelovanja učiteljstva pri gospodarskem povzdigu kmetijskega življa v srezu ter nato pogovoril pereče zadeve vseh panog živinoreje na način, da je zainteresiral tudi ono učiteljstvo, ki mu je bila snov nova in podal migljaje, kako more tudi vsaka učiteljica sigurno in pravilno aktivno sodelovati. O referatu se je razvila kratka debata. Predsednik tov. Verk je v svojem referatu podal zanimive črte iz zgodovine učiteljskega stanu iz dobe od leta 1814. do 1867. Zborovanje je trajalo tri in pol ure in je udeležence zelo zadovoljilo.

Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

UČITELJSKI PAR

na večrazrednici v neposredni bližini Kranja, ob železnici, išče zamenjave, prvenstveno na dvorazrednico. Ponudbe na »Učiteljskega tovariša« pod »Lepo stanovanje«.